

מה בגליון?

- בעוטף, בחזית, בזיהוי ובשינוע - זק"א בחזית המערכה ----- 2
- טור אישי - שבת בראשית בשורה ----- 4
- שבת בשורה לפי פסק ההלכה שנתקבל מלאכת הזיהוי שנמשך גם במהלך השבת לפי הכללים וההנחיות של הרב הצבאי הראשי - 5
- כי כל אדם נברא בצלם ----- 5
- מכתב חיוקן של גדולי ישראל לארגון זק"א - 6
- ח"כ ליברמן למתנדבי זק"א תל אביב: "אני מסיר בפניכם את הכובע" ----- 9
- משלחת חברי כנסת הגיעה לבסיס זק"א תל אביב ----- 10
- "דילמות הלכתיות בצל המלחמה" ----- 11
- משרד הפנים מוקיר את מתנדבי שורה -- 12
- בטקס לסיכום שנת העבודה של אגף חקירות ומודיעין הוענקה תעודת הוקרה לארגון זק"א - רגע של אמת ----- 13
- מאבו כביר לאבו כביר ----- 14
- בני ברק וקרית אונו הוקירו את מתנדבי זק"א ת"א על פעילות הקודש בימי המלחמה -- 15
- מנוחת הלוחם ----- 17
- עולה בדרגה: בטקס צנוע הוענקה דרגת "רב סרן" למתנדב זק"א תל אביב ומנהל בית עלמין חולון, ישראל רוטט ----- 18
- משלימים את הפאזל ----- 18
- קל מלא רחמים ----- 19
- פינת ההלכה ----- 20
- פנקס חבר ----- 21

מילה שזק"א

יו"ל ע"י:

רגע של אמת זק"א - זיהוי קרבנות אסון

ת"ד 2616 בני ברק

עורך ראשי: ישראל חסיד, דוברות זק"א תל אביב
עיצוב גרפי: כץ גרפיקס
צלמי מערכת: דוד זר, יעקב כהן, אילן לילוש ודוברות זק"א תל אביב

אתר: www.zaka-tlv.org.il
דוא"ל: info@zaka-tlv.org.il

טל': 03-5066600

פקס': 03-5066700

מוקד חרום 1223 24/7 מכל טלפון

לקבלת העלון נא העבירו מייל לכתובת הנ"ל

...ונגענו דמי אבות
ובנים, דמי רחמיניות
וילדיהם, ונתערבו
דמי אחים ואחיות ודמי
אנשים ונשותיהם...
ארץ אל תבכי דמם....
(מתוך סליחות ו' באדר)

בתמונה: מתנדבי זק"א בחורבות קיבוץ ניר עוז |

בעוטף, בחזית, בזיהוי ובשינוע - זק"א בחזית המערכה

לזיהוי.

מנכ"ל זק"א צבי חסיד ור"צ הרצליה ערן קוזחי, ניהלו מטעם רשות פס"ח במשרד הפנים את הזיהוי האזרחי במחנה "שורה" וראש צוות המכון יעקב שטיינמץ ניהל את מערך המתנדבים במכון, הכל בהכוונתו הצמודה של רב הארגון הרב יעקב רוז'ה, אשר פעל בחלקו השני של המתקן בשורה, במלאכת זיהוי חללי צה"ל.

מאז יום שמחת תורה והטבח הנורא בדרום, מתנדבי זק"א תל אביב לא משו לרגע ממשמרתם והוכיחו שוב כי בשעת מבחן יש על מי לסמוך. מצאת השבת הקשה, במשך שבועות ארוכים, פעלו המתנדבים בגיא ההריגה בדרום, סייעו באיסוף חללים וממצאים ואיישו את מחנה "שורה" בו הוקם התר"ח הלאומי לזיהוי החללים יום ולילה, שבת וחול ללא הפוגה ומילאו את המשימות הקשות מכל. כך גם במכון הלאומי לרפואה משפטית לשם הועברו

חללים בשלב ב', כאלה שנסיון הזיהוי הראשוני לא צלח ושאריות גופה ושקי ממצאים שלא ניתנים

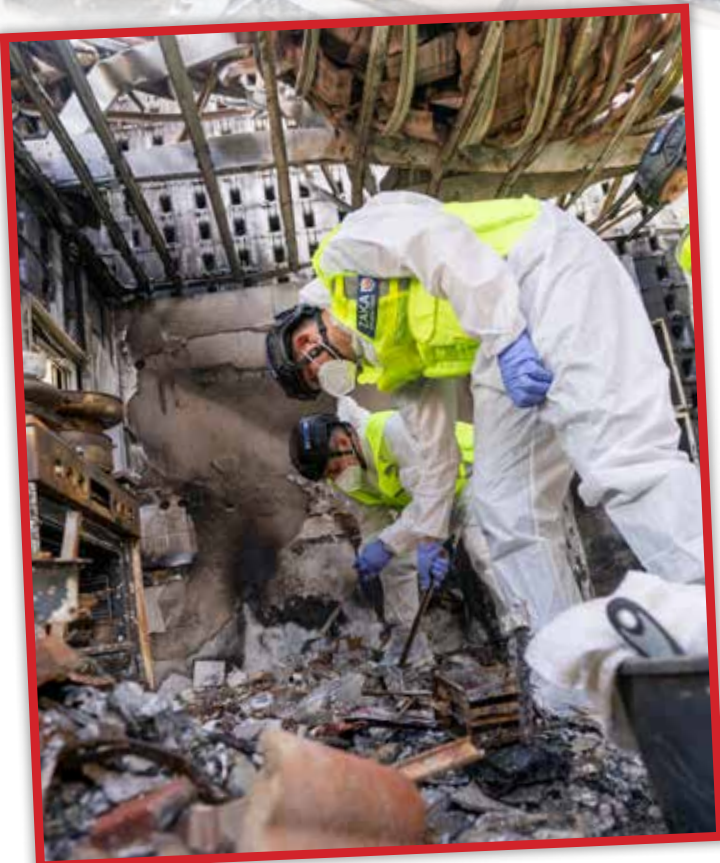
שזוהתה לקבורה, כולל עובדים זרים שהועברו

בתמונה: מתנדבי זק"א מארגנטינה שנחתו בארץ לסייע בעבודת הקודש |

חרבות ברזל

להטסה. צי האמבולנסים נע על ציר שורה - גני אסתר - המכון לרפואה משפטית סביב השעון, ובימים העמוסים חלק מהמזוהים הועברו לבתי העלמין של חברה קדישא תל אביב.

בימיה הראשונים של המלחמה, מתנדבים ישנו ברכביהם במחנה עד שהוסדר אוהל מיוחד על ידי צה"ל. בקושי אכלו ושתו, לא נתנו מנוח לגופם ולרוחם וראו לנגד עיניהם משימה אחת - להביא לזיהוי וקבורה כמה שיותר מהר את ההרוגים, כאשר משפחותיהם צובאות על שערי המחנה ומשוועים לפיסת מידע.

יכלה הדף מלגולל את מסירות נפשם של המתנדבים במגוון משימות, חלקם קשות ביותר שמפני הצנעא לא נרחיב בהם, לא בכדי כל גופי החרום שפעלו לזיהוי החללים העלו את ארגון זק"א על נס כפי שידווח בהמשך הגליון.

מנכ"ל זק"א צבי חסיד בטור אישי מרגש אחרי השבת הראשונה במחנה שורה:

שבת בראשית בשורה

צבי חסיד

האדמו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א במחנה שורה |

שר העבודה ח"כ יואב בן צור ומנכ"ל משרדו ישראל אוזן במחנה שורה |

משאיות באות והולכות ובמטענן גופות החללים |

אמבולנס זק"א מעמיס נפטרים לקבורה מהמכולה במחנה שורה |

כבר שבוע חלף בתוך הזוועה, מראות מחרידים, ריח הגופות החרוכות והמרוטטות באויר והנה באה שבת. הרבנות הצבאית דאגה לכך שיהיה זמן למנוחה והפוגה, הכינו לנו אוהל ללינה, סעודות שבת במשמרות ובתי כנסת מאולתרים. חיילים בצבע זית, שוטרים במדים, אנשי משרד הבריאות באפודים ומתנדבי זק"א בשטריימלים ומלבושי שבת, כולם סביב שולחן אחד, עושים קידוש, ופוצחים בשירת "ישראל בטח בה". התפריט הוא אחד לכולם, היו כאלה ששפר עליהם גורלם במשלוחים מהבית, אבל רובם גם על שולחן השבת ראשם בתר"ח, מחשבותיהם נודדות למראות, לשיחות עם המשפחות הצובאים על הכניסות לקבל פיסת מידע על יקירם או על הבית שנשאר מאחור.

קבענו משמרות ללינה ואיוש העמדות, ישבנו בתר"ח מי בהמתנה לחללים לזיהוי מהשטח ומי לחללים שזוהו להכינם לשחרור וקבורה. בשלב מסוים עליתי מתר"ח א' לתר"ח ב' לבקר את חברי ראש צוות בזק"א ת"א שמנהל את התר"ח, מצאתי אותו זרוק על מזרן מאולתר כשרגע היה נדמה כגופה שנשכחה בצד הדרך, אבל הוא חי ונשם ומשקף את "עם ישראל חי" אחרי שלושה ימים כמעט ללא שינה, למען המשימה הקדושה של הבאת החללים לקבורה.

כבר שנים לא ישנתי בשק שינה, אבל שעות הלינה נעמו לי כפי שלא היה מעולם, עייפות החומר והעומס הנפשי הכריעו אותי ושקעתי באחת בשינה טרופה, הנה מגיעים להודיע שמשאית בשער עם גופות מהגדר ואנחנו קופצים מהמיטות ושבים לעמדות.

ישבנו סעודה שלישית מאולתרת בתחום התר"ח, באוהל חמ"ל הרבנות, עם חיילי הרבנות הצבאית, הרב הצבאי רס"ן אריק הורביץ חיזק בדבר תורה ואמונה ברוח השעה, האוכל היה משאריות השבת ומשלוחים של אזרחים שהציפו את המחנה בערב שבת עם מכתבי אהבה לחיילים, למתנדבים ולשוטרים.

את צאת השבת כבר קיבלנו בצפירות אזעקה של מט"ח טילים נוסף, שהזכיר לכולנו כי טרם תמה המשימה.

שבת בשורה: כשעתיים לפני כניסת השבת הראשונה במחנה "שורה", כינס שר הפנים משה ארבל ישיבה עם כלל הגורמים הפועלים בו, משטרה, רבנות צבאית, משרד הבריאות, זק"א תל אביב ואנשי משרדו. בישיבה סוכם כי לפי פסק ההלכה שנתקבל מלאכת הזיהוי תימשך גם במהלך השבת לפי הכללים וההנחיות של הרב הצבאי הראשי

כי כל אדם נברא בצלם

בית הקברות המוסלמי ביפו - טאסו. בהסכמת בני משפחתו נערכה הלוויה בהשתתפות חברי קהילת הפליטים הסודנית בישראל ובני משפחה בארץ שבאו לחלוק לו כבוד אחרון.

דובר זק"א ת"א ישראל חסיד: "בזק"א ת"א

| אמבולנס זק"א ת"א בבית הקברות טאסו |

מטפלים וחולקים כבוד לכל אדם באשר הוא אדם ללא הבדל דת מין וגזע, כי כל אדם נברא בצלם ובטח מי שנהרג על היותו במדינת ישראל."

פליט מסודן, אדם בומה ז"ל, נרצח בשבת השחורה בטבח שבוצע ביישובי העוטף, גופתו זוהתה לאחר שמונה ימים, אך עקב היותו פליט, מאז נותר במקור ללא קבורה שלושים וששה ימים. נסיונות של האינטרפול לתאם הטסתו חזרה לסודן לא צלחו.

לאחר מאמצים של ר"צ הרצליה **ערן קוחצי**, המנהל את תר"ח ב' בשורה, בסיוע נציגת הפליטים מטעם האו"ם, דאגו מתנדבי זק"א תל אביב להביאו לקבורה בחלקה שנתרמה על ידי

מכתב חיזוק של גדולי ישראל לארגון זק"א

גדולי ישראל קיבלו את משלחת זק"א בחמימות רבה • חתמו על מכתב קודש למתנדבי ארגון זק"א תל אביב - חזקו ויאמץ לבבכם

משלחת ארגון זק"א תל אביב בראשות המנכ"ל **צבי חסיד** יחד עם רב המכון הלאומי לרפואה משפטית **הרב אשר לנדאו**, עלו לבתיהם של גדולי ישראל והתקבלו בחיבה, לברכה ודברי הערכה על פעולותיהם הנשגבות של המתנדבים במלאכת הקודש של איסוף וזיהוי גופות הנרצחים הקדושים והבאתם לקבר ישראל. בין היתר פרסו חברי המשלחת את תהליכי הזיהוי שנעשו בחרדת קודש ובאחריות רבה לצד אנשי משטרת ישראל, הרבנות הצבאית והמכון לרפואה משפטית, כולל השאלות ההלכתיות שעלו תוך כדי התהליכים ובהם שאלות שהתעוררו בגלל מצב הנרצחים - שאלות שכמעט אין להם תקדימים באירועי עבר.

כס"ד, כסלו תשפ"ד

מכתב קודש למתנדבי ארגון "רגע של אמת - זק"א" חזקו ויאמץ לבבכם

הן כבר נודע בשער בת רבים ארגון זק"א ת"א - "רגע של אמת זק"א - זיהוי קרבנות אסון", העושה גדולות ונצורות למען כבוד המת וטיפול בחללי ישראל וכן בתחומי הצלת חיים, ובזה הם מקיימים הלכה למעשה מצוות עשה של "קבור תקברנו" והלא תעשה של "לא תלין" ולא נוסף "דלא תטמא את אדמתך" בשליחות הציבור, כמבואר בשולחן ערוך: "מת בעיר, כל בני העיר אסורין במלאכה... ואם יש חבורות בעיר, שכל אחת מתעסקת במתים ביומה, מותר".

ועתה בימים קשים של מידת הדין באסון הנורא שיהודים נהרגו ונטבחו הי"ד. קידשו המתנדבים שם שמים, ומאות ממתנדבי הארגון, פעלו ללא לאות, ב"חסד של אמת" שלא על מנת לקבל פרס, והתמודדו עם מראות קשים ביותר, יום ולילה למען כבוד המת, במטרה להביא לזיהוי המוחלט על פי מסורת ישראל וההלכה הצרופה ולקבורה מהירה של הקדושים.

והננו מחזקים את ידם ובני ביתם שיחי' לאורך ימים בטוב ושנים בנעימים, אשר לקחו על עצמם משימה גדולה וחשובה זו, שיצליחו בכל מעשי ידיהם ושולחים ברכותנו והוקרתנו לכלל החברים בארגון, שבזכות מצוות חסד של אמת יזכו לרוב טוב בכפליים, ושנוכה שלא יא עוד שוד ושבר בגבולנו. ויקיים בנו הנאמר: "ונתתי שלום בארץ.. ואין מחריד".

ועל זה באנו על החתום בברכה,
(החתימות לפי סדר התיבות)

הגאון רבי משה הלל הירש	משה מאיה	ממודיין	יצחק זילברשטיין	שלמה משה עמאר	הגאון רבי הגאון רבי הרשון לציון רבי
מאלכסנדר מאיר צבי ברגמן	ראובן אלבו	מסאדיגורא	ברוך דב פומרסקי	ניסים בן שמעון	הגאון רבי
כ"ק אדמו"ר הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי
מנחם מענדל דב הכהן קוק	מאיר מאזוז	יעקב וויזה	חיים יצחק אייזיק לנדאו	שנח צבי רוזנבלט	הגאון רבי
הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי	הגאון רבי
מסעוד בן שמעון	שמעון גלאי	אברהם יוסף	מרדכי שמואל אדלשטיין	יהודה סילמן	עמרם פריד

בפני גדולי ישראל גוללה המשלחת את העשייה העצומה על ידי המתנדבים מסביב לשעות במסירות של גוף ונפש, בכל הזירות, כשהם מקדשים שם שמים. בהתכנסות בבית ראש הישיבה **הגאון רבי דב לנדאו שליט"א** ביקש שיפסיקו לספר על הקורות כי ליבו אינו יכול לשאת זאת. ראש הישיבה בירך את המתנדבים ואמר להם שכעת ניתן לבקש מהם ברכה. בבית ראש הישיבה **הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א** התברכו המתנדבים שלא יגרם להם נזק ושלא תבוא תקלה על ידם, ראש הישיבה התרגש לשמע קידוש ה' של המתנדבים וקרא "יהא חלקי עימהם". במסגרת הביקורים חתמו מרנן ורבנן גדולי ישראל על מכתב קודש למתנדבי ארגון זק"א תל אביב בו נכתב: הן כבר נודע בשער בת רבים ארגון זק"א ת"א - "רגע של אמת זק"א - זיהוי קרבנות אסון", העושה גדולות ונצורות למען כבוד המת וטיפול בחללי ישראל וכן בתחומי הצלת חיים. ובזה הם מקיימים הלכה למעשה מצוות עשה של "קבור תקברנו" והלא תעשה של "לא תלין" ולא נוסף "דלא תטמא את אדמתך" בשליחות הציבור, כמבואר בשולחן ערוך: "מת בעיר, כל בני העיר אסורין במלאכה... ואם יש חבורות בעיר, שכל אחת מתעסקת במתים ביומה, מותר".

ועתה בימים קשים של מידת הדין באסון הנורא שיהודים נהרגו ונטבחו הי"ד. קידשו המתנדבים שם שמים, ומאות ממתנדבי הארגון, פעלו ללא לאות, ב"חסד של אמת" שלא על מנת לקבל פרס, והתמודדו עם מראות קשים ביותר, יום ולילה למען כבוד המת, במטרה להביא לזיהוי המוחלט על פי מסורת ישראל וההלכה הצרופה ולקבורה מהירה של הקדושים.

והננו מחזקים את ידם ובני ביתם שיחי' לאורך ימים בטוב ושנים בנעימים, אשר לקחו על עצמם משימה גדולה וחשובה זו, שיצליחו בכל מעשי ידיהם ושולחים ברכותינו והוקרתנו לכלל החברים בארגון, שבזכות מצוות חסד של אמת יזכו לרוב טוב בכפליים, ושנזכה שלא יא עוד שוד ושבר בגבולנו. ויקיים בנו הנאמר: "ונתתי שלום בארץ.. ואין מחריד". המכתב שהועבר לכלל המתנדבים עורר הדים והתרגשות רבה על דברי החיזוק והתמיכה אשר תרמו לחוסנם של המתנדבים לאחר התמודדות עם המראות הקשים.

חרבות ברזל

כ"ק האדמו"ר ממודז'ץ |

ראש הישיבה הגאון רבי משה הלל הירש |

כ"ק האדמו"ר מאלכסנדר |

ראש הישיבה הגאון רבי ברוך דב פוברסקי |

הגאון רבי יצחק זילברשטיין |

ראש הישיבה הגאון רבי מאיר צבי ברגמן |

הגאון רבי ראובן אלבז |

הגאון רבי שמעון גלאי |

חרבות ברזל

| הגאון רבי ניסים בן שמעון |

| הראשלי"צ הגאון רבי שלמה משה עמאר |

| כ"ק האדמו"ר מסאדיגורא |

| הגאון רבי עמרם פריד |

| הגאון רבי מסעוד בן שמעון |

| הגאון רבי יהודה סילמן |

| הגאון רבי דב קוק |

| הגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין |

ח"כ ליברמן למתנדבי זק"א תל אביב:

"אני מסיר בפניכם את הכובע"

יו"ר "ישראל ביתנו", חבר הכנסת **אביגדור ליברמן** הגיע למטה זק"א תל אביב לשמוע את העדויות הקשות והפעילות האינטנסיבית לאורך שבעה שבועות של המתנדבים ואמר: "מה שהציבור הישראלי ראה במתנדבי זק"א ת"א, זה משהו שלא ניתן היה לחשוב עליו לפני תקופה, בלעדיהם היינו במקום אחר לגמרי כעת, אני מסיר בפניהם את הכובע". עוד הוסיף; מה שמתנדבי זק"א ת"א עשו באבו כביר זה לטפל בילד היתום של משרד הבריאות, שם באבו כביר יש המון קשיים שאתם מצליחים לתגבר אותם ולטפל בהם".

מנכ"ל זק"א תל אביב **צבי חסיד** הוסיף; "המתנדבים שלנו, עזבו עבודה ומשפחה על מנת לטפל בחללים. למעלה מ-7 שבועות שהם בתוך הזוועות, ללא שכר, זה משהו שחייב תיקון, מתנדבי זק"א ת"א הם חוד החנית בטיפול בחללים וחייבים להכיר בהם ולראות בימי ההתנדבות כימי מילואים".

בביקור השתתפו: **הרב אשר לנדאו** רב המכון לרפואה משפטית, שתאיר את הסיוע והעזרה של המתנדבים בשגרה ובחרום. ראש צוות זק"א במכון **יעקב שטיינמץ**, מפקד יחידת הצוללים **סאל רואי ליברמן**, דובר הארגון **ישראל חסיד**, מתנדבים ובעלי תפקידים נוספים בארגון.

בשבוע לפני ביקרו בבסיס זק"א ברידינג חברי הכנסת מסיעתו של ח"כ ליברמן, "ישראל ביתנו", ח"כ וסגן יו"ר הכנסת **יבגני סובה** וחה"כ וחברה בועדת חוץ ובטחון **שרון ניר**, בביקורם צפו בסרט הזוועות, שמעו עדויות ממתנדבי זק"א תל אביב והעבירו את הערכתם הרבה על עבודת הקודש לכלל המתנדבים.

משלחת חברי כנסת הגיעה לבסיס זק"א תל אביב

כאות הערכה והצדעה למתנדבי זק"א תל אביב, הגיעו לבסיס הארגון ברידינג משלחת של חברי הכנסת **נאור שירי, מירב בן ארי, דבי ביטון וטטיאנה מזרסקי** מסיעת "יש עתיד".

חברי הכנסת סיירו במתחם והתרשמו מהאמצעים העומדים לרשות הארגון והערכותו לאירועי חרום. סקירה על פעילות הארגון בשגרה ובחרום שמעו ממנכ"ל הארגון **צבי חסיד**, שציין כי מתנדבי זק"א תל אביב הוכיחו שוב ושוב את יכולתם ומסירותם באירועים לאומיים, כמו בתקופת הקורונה ועכשיו במלחמת "חרבות ברזל".

המשלחת צפתה בסרטון על פעילות המתנדבים והזוועות שחוו מאז שבת שמחת תורה ועד עצם ימים אלו במחנה "שורה" ובמכון הלאומי לרפואה משפטית ושמעה על פעילות המתנדבים גם

מראש צוות המכון **יעקב שטיינמץ** ור"צ הרצליה שניהל את שורה **ערן קוזחי**.

ח"כ נאור שירי: "אנחנו מודים לכם על כל העשייה שנחשפה לעיני כל מאז שבת השביעי באוקטובר. ומבטיחים להיות שליחים נאמנים לצרכי הארגון".
ח"כ דבי ביטון: "אנו נאבקים להכיר במתנדבים כמו יתר כוחות ההצלה כנפגעי פעולות איבה מה שיעניק להם הטבות לאור המראות שנחשפו להן".

ח"כ מירב בן ארי: "יש לכם קרדיט ציבורי עצום וחובתנו לדאוג לצרכי הארגון והמתנדבים".

ח"כ טטיאנה מזרסקי: "כחברת ועדת הבריאות תמיד לחמתי שיכירו בכם ויתנו לכם את הכלים להתמודד עם הפעילות החשובה שאתם עושים והגיע הזמן שיכירו בכם כגוף לאומי".

| ח"כ מאיר כהן בביקורו בנפרד בבסיס זק"א ברידינג |

דילמות הלכתיות בצל המלחמה

ערב הדרכה וגיבוש מושקע נערך למתנדבי זק"א תל אביב בבסיס הארגון ברידינג תל אביב. כאשר נושא ההדרכה שנמסרה על ידי רב הארגון **הרב יעקב רוז'ה**, עמד בסימן ימי המלחמה "דילמות הלכתיות בצל המלחמה". בהמשך הערב נמסרה הרצאה ממנהל המכון הלאומי לרפואה משפטית **ד"ר חן קוגל**, על אופני הזיהוי וקביעת מוות ללא הימצאות הגופה. מבלי לחשוף שמות ומקרי אמת, העלה ד"ר קוגל שלל מקרים מרתקים לפיהם הגיעו למסקנה של חלל בידי האויב.

לאחר ההדרכה נערך ערב גיבוש על האש, במיטב המטעמים שנתרמו למען המתנדבים על ידי נגידי עם שאף הגיעו להשתתף אישית בערב המיוחד ולחוות מקרוב את שגרת חייהם של לוחמי זק"א תל אביב.

לסיום התיישבו המתנדבים לשירי נשמה ורגש בזיץ לתוך הלילה, עם הזמרים **מני ואלי כהן**. הערב שנועד לרענן כוחות למתנדבים הסתיים בחלוקת ערכת שי נאה לחג החנוכה.

משרד הפנים מוקיר את מתנדבי שורה

למעלה ממאה מתנדבי זק"א תל אביב פעלו ועדיין פועלים במחנה שורה ובמכון לרפואה משפטית, עשו עבודת קודש, יום ולילה, שבת וחול, לאורך כל התקופה עבדו במסירות אין קץ במראות שהדעת לא יכולה לקלוט".

שר הפנים משה ארבל אמר בדבריו: "שורה היא אחת החזיתות במלחמה הזו. הייתי שם בימים, בלילות, בערב שבת עד דקות לפני כניסת השבת, בכל עת ראיתי אותכם בשיא עבודת הקודש".

בסיום האירוע הוענקו תעודות הוקרה והערכה למנכ"ל זק"א צבי חסיד ולר"צ הרצליה ערן קוזחי.

יוצא דופן ומיוחד גם מנכ"ל ארגון זק"א ת"א צבי חסיד ור"צ הרצליה ערן קוזחי, שהיו אמונים על ניהול התר"ח מטעם משרד הפנים.

כל הדוברים העלו על נס את מי שתיכלל את האירוע **מר נחום שלמה**, ראש ענף ז"ח ברשות פס"ח עליונה ואת שיתוף הפעולה עם כלל הגורמים ובמיוחד מתנדבי זק"א תל אביב שפעלו במחנה.

ראש מינהל החרום **אלי רגב**, ציין בדבריו: "תודה והערכה מיוחדת למתנדבי זק"א בראשות **צבי חסיד שנמצא פה, איש יקר, יחד עם ערן קוזחי, שניהלו את התר"ח.**

משרד הפנים ביקש להוקיר ולהודות למתנדבי "מחנה שורה" עובדי משרד הפנים, בערב מיוחד ומרשים שנערך במרכז "שלווה" בירושלים, בהשתתפות שר הפנים **הרב משה ארבל**, יו"ר ועדת הבריאות **ח"כ יוני משריקי**, מנכ"ל המשרד **רון פרץ**, המשנה למנכ"ל **משה מור יוסף** ומנהל רשות האוכלוסין **אייל סיסו**.

עובדי משרד הפנים איישו את התרח"ם (תחנות ריכוז חללים) במחנה "שורה" מסביב לשעון ועמלו על ניהול תיקי החלל והרישומים. באירוע בו השתתפו עובדי המשרד שפעלו במחנה והנהלת המשרד. הוזמנו באופן

בתמונה למעלה: (מימין לשמאל) אלי מועלם - ראש אגף פס"ח, ערן קוזחי - ר"צ זק"א ת"א, צבי חסיד - מנכ"ל זק"א, שלמה נחום - ראש ענף ז"ח ברשות פס"ח, הרצל צידקי - ראש תחום חרום ופס"ח מחוז ת"א, אייל שחר - סגן ראש תחום לוגיסטי |

בטקס לסיכום שנת העבודה של אגף חקירות ומודיעין הוענקה תעודת הוקרה לארגון זק"א-רגע של אמת

תנ"צ יואב תלם, לקול תשואות ארוכות של הקהל שנעמד על רגליו כאות הוקרה והערכה למתנדבי זק"א שפעלו שבועות ארוכים במחנה "שורה" ובמכון הלאומי לרפואה משפטית עת הוזמנו לבמה מנכ"ל זק"א **צבי חסיד** ור"צ הרצליה **ערן קוזחי**, שניהלו את התר"ח האזרחי. בדברי ההנחה נאמר כי עשרות רבות של מתנדבים פעלו ללא לאות סביב השעון באתרי הזוועות ובמחנות העורפיים ועמלו ימים כלילות ללא תמורה להביא לזיהוי המהיר וקבורה של החללים.

מנכ"ל זק"א הודה למברכים ואמר כי מגיע למתנדבים שעזבו את בתם, את פרנסתם וסדר יומם ועבדו למען כבוד המת לאורך חודשים רחוק מעין הזרקורים.

תעודת הוקרה הוענקה לארגון זק"א, על פעילות המתנדבים במלחמת "חרבות ברזל" לזיהוי החללים יחד עם צוותי החקירות והמז"פ, במהלך כנס סיכום שנת עבודה של האגף לחקירות ולמודיעין של המשטרה והצגת תכניות לשנה זו שהתקיים במכללה הלאומית לשוטרים בבית שמש.

בטקס השתתפו מפק"ל המשטרה **רנ"צ קובי שבתאי**, ראש אח"מ **ניצב יגאל בן שלום**, ראש להב 433 **ניצב מוטי לוי**, סגל הפיקוד הארצי, סגל פיקוד אח"מ ולהב, השר לבל"מ **ח"כ איתמר בן גביר**, פרקליט המדינה **עו"ד עמית איסמן** והיועצת המשפטית לממשלה **עו"ד גלי בהרב מיארה**.

התעודה המיוחדת הוענקה על ידי ראש אח"מ וסגנו

חרבות ברזל

מאבו כביר לאבו כביר

י"ח חשון, תשפ"ד

יפית מבני אדם, הוצק חן בשפתותיך, על כן ברוך
אלוקים לעולם"
(תהלים מה', ג')

תעודת הערכה
חברי ארגון זק"א

מחזקים את ידכם על העבודה
הקשה, מוקירים ומעריכים
שהקדוש ברוך הוא ילווה אתכם
בעבודת הקודש שאתם עושים

תודה מכל הלב

רמי קונסטנטיני, גנ"מ
מפקד בימ"ר תל אביב
וסגל היחידה

במחווה של אחווה והערכה, הפתיעו קציני שרות בתי הסוהר מבית המעצר תל אביב אבו כביר, השוכן בדרך בן צבי בתל אביב והגיעו למכון לרפואה משפטית אשר אף הוא באותו הרחוב, והעניקו תעודה וערכות שי למתנדבי זק"א ת"א הפועלים בשכנות, במכון הלאומי לרפואה משפטית באבו כביר. בעת הענקת התעודה ציין רב המתקן **רב כלאי אלון שלום**; "כי הם ערים לעשייה הגדולה מסביב לשעון והרגישו חובה להביע תודה והערכה". את התעודה העניקו עוד **רב כלאי אליס מג'ר, רס"ר רן ישראלי, רס"ר ספיר חן בר** לבכירי הארגון קמב"ץ זק"א ת"א **יחיאל גולדמן**, ראש צוות המכון לרפואה משפטית **יעקב שטיינמץ**, דובר זק"א ת"א **ישראל חסיד** ומתנדבים נוספים מצוות המכון.

בני ברק וקרית אונו הוקירו את מתנדבי זק"א ת"א על פעילות הקודש בימי המלחמה

שמוליק קלצקין ובנצי קלצקין כשעל הקלידים הנגן **שלמה גוטליב**. מאות המתנדבים שחווים את המראות הקשים מנשוא, דמעו בשירי נשמה למען השבויים והחטופים ולשלום אחינו בני ישראל בצרה. ראש העיר **הרב אברהם רובינשטיין** שהגיע להשתתף עם המתנדבים התקבל בתשואות, בדבריו אמר כי הוא רוצה להגיד מילה אחת לנשמות העושות בגבורה: "תודה!" בשם עם ישראל. מנכ"ל זק"א ת"א **הרב צבי חסיד** אמר: "לאחר שבועות ארוכים, אנחנו מתנדבי זק"א ת"א פועלים בכל הזירות השונות הקשות והמורכבות, היינו מוכרחים לעצור לרגע מעומס המלאכה גם במחנה שורה, וגם במכון לרפואה משפטית לשעה של אתנחתא לנפש שלנו שנפגעה ונפצעה מהזוועות שנחשפנו אליהם". הרב חסיד הודה לראש העיר וצוותו, למשנה לראש העיר ומתנדב זק"א ת"א **הרב יעקב זכריהו**, ולמנהל אגף החינוך יסודי ועל יסודי בעיריית ב"ב המתנדב המסור **הרב שמעון קשש**.

שרשרת אירועי הוקרה על ידי רשויות מקומיות למתנדבי זק"א ת"א לאור פעילותם המסורה בימי המלחמה. עיריית בני ברק אירחה ערב הפוגה והעצמה למאות מתנדבי זק"א תל אביב הנמצאים כחודשיים בחזית המלחמה בזיהוי קורבנות הטבח וחללי המלחמה הי"ד. הערב המיוחד התקיים בקומפלקס הבריכה העירונית החדשה, באירוח מושקע למענם של גיבורי העשייה. שילוט של עיריית בני ברק קידם את המשתתפים תחת הכותרת: "ערב הוקרה והערכה לגיבורי הרוח, הנותנים לב ונשמה, מלאכי הקודש מתנדבי זק"א ת"א". מאות המתנדבים, שחלקם שבו זה עתה ממשמרת מפרכת בתחנת זיהוי החללים במכון לרפואה משפטית, נהנו משעות שחייה בבריכה האולימפית ומתחמי הבריאות. המתנדבים נהנו מארוחת ערב עשירה. כשלאחר מכן נערך זיץ מרגש עם הזמר

לאחר האירוע ראש העיר חילק ערכת הערכה אישית בצירוף ברכה לכלל

המתנדבים המוסרים שנתנו את כל כולם בתקופה האחרונה.

ערב הוקרה נוסף התקיים בפארק רייספלד בקריית אונו, כשתושבי העיר התכנסו סביב 1200 נרות נשמה שהודלקו לזכר הנרצחים במיציג "עם ישראל חי".

הרב צני חסיד, מנכ"ל זק"א ת"א, שמפקד על צוותי הזיהוי של הארגון במחנה שורה ובאבו כביר אמר באירוע: "היינו הראשונים לטפל בנרצחים בטבח המתועב בשבת השחורה ונחשפו למראות גרועים יותר מזירות המוות של דעא"ש ובוקו חראם. מאז אנחנו ממשיכים לעבוד סביב השעון במשך ימים ארוכים".

ישראל גל, ראש עיריית קריית אונו: "בימים קשים וכואבים, בו עם ישראל כולו מתגייס איש למען רעהו, זכינו להכיר תודה לאנשי זק"א הגיבורים על עבודתם המסורה והחשובה כל כך. התרגשתי לראות פה את המתנדבים, אחרי שבועות של עבודה מאומצת וקשה שיכלו לעצור לרגע, לנשום ולהירגע. זה המעט שיכולנו לעשות עבורם".

חרבות ברזל

מנוחת הלוחם

המתח והרגעת מערכת העצבים. טיפול שחיזק את המתנדבים להמשך הדרך הבלתי צפויה. בסימו של מפגש הטיפול חולקו למתנדבים ערכת שי מארגון "ביחד ננצח" בראשותו של איש החסד שי גראוכר, כהוקרה והערכה על פעילותם. וכן מתנות מתוקות ששלחו תלמידי ישיבת גבעת שמואל עם מכתבי תודה מרגשים ללוחמי זק"א שעמדו בחוד החנית של הזוועות במלחמה.

ביום ה-15 למלחמה, יצאו חלק ממתנדבי ארגון זק"א תל אביב להפוגה, והתכנסו בבסיס הארגון ברידינג, שם פגשו באנשי עמותת "מדקרים ללא גבולות" המתמחה בטיפול בנפגעי טראומה בארץ ובעולם, שחשו זכות וחובה להעניק למתנדבי זק"א שעה של טיפול ומנוחה. המתנדבים התכנסו במעגל קבוצתי של ישיבה שקטה וקיבלו דיקור אוזן ותרגילי הרפייה להורדת

עולה בדרגה: בטקס צנוע שנערך במתקן הצב"י שבמחנה "שורה" הוענקה דרגת "רב סרן" למתנדב זק"א תל אביב ומנהל בית עלמין חולון, ישראל רוסט, אחד מאנשי הרבנות הצבאית הותיקים והמנוסים. כשריח הגופות באויר וארונות קבורה מעטרים מסביב, מחאו חיילי הרבנות הצבאית כפיים מתוך שחרור של רגע מאוירת הזוועות לרגע של שמחה, עם חבר ומפקד, מאסטר בזיהוי חללים.

משלימים את הפאזל

שלושה חודשים אחרי הטבח בדרום, ארגון זק"א ת"א יצא בפרויקט תחת השם "משלימים את הפאזל", מטרת הפרויקט לאסוף כל ממצא היכול לשפוך אור וקצה חוט להשלמת מידע וליקוט לצורך זיהוי. לצורך זה הופצו מדבקות על המיזם בכל יישובי העודף ודרום הארץ. כזכור ארגון זק"א ת"א שטיפל בכל הזירות מהשבת השחורה, כעת לאחר למעלה מ-3 חודשים מהטבח הנורא עדיין ישנם פרטים וממצאים שלא אותרו, וכעת אנו פונים אליכם, הביטו באיזור וסרקו את הסביבה, באם מצאתם ממצא החשוד דווחו לנו ונאסוף אותו להמשך טיפול ובירור.

המטרה היא להגיע לכלל הפרטים להשלמת מידע וליקוט לצורך זיהוי, הארגון יצא בבקשה מהאזרחים שיירתמו למשימה הקדושה ובכך נביא את כולם לקבר ישראל בשלימות, ונבשר למשפחות את מצב יקיריהם. אם מצאתם ממצא החייב בקבורה, חייגו למוקד זק"א - 1223 מכל טלפון, וצוות מתנדבים יאסוף את הממצא להמשך טיפול מול אנשי המקצוע. ערנות קטנה שלכם יכולה להציל משפחה שלמה.

קל מלא רחמים

לכם תודה בשמי, בשם הנהלת המכון ובשם כל עם ישראל.

רב המכון הרב אשר לנדאו: הטיפול שהעניקו מתנדבי זק"א ת"א לחללים, לצד הדאגה והשמירה על כבוד המת הוכיחו את נחיצות הארגון בשגרה ובחירום, כל עם ישראל נחשף לפעילות הקודש שלהם וחב להם תודה עמוקה.

הטקס נחתם בתפילת אשכבה, באמירת קדיש ובשירת שירי רגש ונשמה, בסיום הטקס חזרו הצוותים להמשך פעילות הקודש בזיהוי החללים שטרם זוהו.

במלאות שלושים יום למתקפה הרצחנית שהתרחשה ב - 7 לאוקטובר במדינת ישראל. התכנסו היום צוות מתנדבי זק"א הפועל במכון הלאומי לרפואה משפטית, שפעלו מאז תחילת המערכה, לטקס זכרון בהשתתפות מנהל המכון לרפואה משפטית **ד"ר חן קוגל**, ורב המכון הרב **אשר לנדאו**.

במהלך הכינוס נאמרו פרקי תהילים, הודלק נר לזכרם של הקדושים ונערכה תפילה לרפואת הפצועים ולשחרור החטופים.

מנכ"ל זק"א ת"א צבי חסיד: מתנדבי זק"א ת"א התייצבו מהרגע הראשון בכל החזיתות למען כבוד המת. לציון ה - 30 למתקפה עצרנו את הפעילות כדי להדליק נר ולהתייחד עם זכרם של הקדושים הי"ד ולהתפלל לרפואת הפצועים ולשלומם ולשחרורם של החטופים היקרים לעמנו.

ד"ר חן קוגל: מתנדבי זק"א ת"א הם המלאכים בלבן, הסיוע והטיפול שלהם בכלל הזירות ובפרט במכון לרפואה משפטית מעוררת השראה, נהגתם בכבוד וברגישות עם הנספים ועם המשפחות, וזו הזדמנות לומר

פינת ההלכה

הגאון הרב יעקב רוז'ה שליט"א
רב יחידת זק"א תל אביב

"נתיאשו מלקברו"

אדם שנפטר וגופתו ביד אויב, אבל האויב לא מוכן להביא אותו לקבורה - מה דין הקרובים לעניין אבלות?

א. יום יאוש כיום קבורה

בית יוסף יורה דעה סימן שעה: הרא"ש (שם) והמרדכי (סי' תתצט) כתבו בפרק אלו מגלחין שמעשה במגנצא ביהודי אחד שנהרג בדרך וחפשו בניו בכל הדרכים ולא מצאוהו וכשנתיאשו מלבקשו הורה להם רבינו אליקים למנות שבעה ושלשים מיום שנתיאשו ואילך.

שולחן ערוך יורה דעה סימן שעה סעיף ה: הרוגי מלכות שאין מניחים אותם ליקבר, מאימתי מתחילין להתאבל עליהם ולמנות ז' ושלשים, משנתיאשו לשאול למלך לקברן.

ערוך השולחן יורה דעה סימן שעה סעיף יג: הרוגי מלכות בזמן הקדמון שלא היו מניחין לקוברו מאימתי חל האבלות משעה שנתיאשו בהשתדלות הקבורה אצל השרים ואז מתחילין למנות ז' ול' אבל כל זמן שלא נתיאשו מלקוברו ברשיון הממשלה לא ינהגו אבלות וגם אנינות לא חלה עליהם כמ"ש בס' שמ"א ע"ש.

ערוך השולחן יורה דעה סימן שעה סעיף יג: הרוגי מלכות בזמן הקדמון שלא היו מניחין לקוברו מאימתי חל האבלות משעה שנתיאשו בהשתדלות הקבורה אצל השרים ואז מתחילין למנות ז' ול' אבל כל זמן שלא נתיאשו מלקוברו ברשיון הממשלה לא ינהגו אבלות וגם אנינות לא חלה עליהם כמ"ש בס' שמ"א ע"ש.

ב. אם יום יאוש היה לאחר שלושים יום מיום המיתה האם נוהגים דיני שבעה

לדעת הש"ך יש דיני שבעה. ש"ך יורה דעה סימן שעה ס"ק ו: (ו) משנתיאשו כו'. ואין חילוק בין נתיאשו תוך ל' או אחר ל', כן הסכמת הפוסקים.

וכן משמע דעת היד שאול. יד שאול יורה דעה סימן שצב סעיף ב: והנה בפסקי תוספות מועד קטן פ"ג אות (קכ"ג) [קכד] כתב שמותרת להנשא אף בתוך שלשים, והוא תימה דהא צריכה שלשה חדשים להבחנה, ונשאלתי בזה והשבתי דנפקא מינה בהרוגי מלכות דמונין משעה שנתיאשו, או בנטבע במים שאין להם סוף דכבר עברו שלשה חדשים ומכל מקום צריכה להתאבל משעה שנתברר, ומותרת אף בתוך שלשים, ודו"ק:

וכן דעת המלמד להועיל. שו"ת מלמד להועיל חלק ב (יורה דעה) סימן קלט: ועתה נדון מתי מתחיל האבלות. הנה פשיטא דבנ"ד משעה שנודע המיתה תיכף נתיאשו מלקוברו דהא הטילוהו לים וכבר אכלוהו כוורי וממילא מונין ז' ול' משעה שנודע המיתה ולא מבעי' אם נודע תוך שלשים, דאפילו אי אמרינן דאזלינן בתר שעת המיתה הו"ל שמועה קרובה וצריך לנהוג אבלות מיום השמועה כדאיתא בריש סי' ת"ב, אלא אפילו לאחר שלשים מיום המיתה מ"מ משמע מדברי היד שאול ריש סי' שצ"ב דצריך לנהוג אבלות משעה שנתברר. ומ"מ לענין דין זה יש חולקין על היד שאול ע' בס' יש חולקין על היד שאול ע' בס' שדה חמד מערכת אבלות אות קצ"ד.

אולם ה"שדי חמד" חולק. שדי חמד מערכת אבלות אות קצ"ד: הביא את דעת החב"י בספר חיים שלום שהדין הוא כשמועה רחוקה.

* המדור נלקח מ"פינת ההלכה השבועית" המועברת מידי שבוע למתנדבים בביפר ובקבוצות ההודעות על ידי הרב שליט"א על מנת לרענן את ההדרכה ההלכתית למתנדבים.

השגרה לא עצרה במלחמה

גם בימי המלחמה הסוערים, כשידי המתנדבים מלאו עבודה במרכזי הזיהוי וביישובי העוטף. השגרה לא ננטשה. אירועי השגרה טיפלו באופן שוטף, במסירות ובמקצועיות כתמיד. הגם שנשמנו מבוקר ועד ערב "חרבות ברזל", הנה מכתב שנתקבל בעקבות אירוע נפילה מגובה במלון "דן פנורמה" בתל אביב, המדבר בעד עצמו.

